

لوسمی میلوبیدی مژمن

لوسمی میلوبیدی
مژمن چیست؟

اجازه بدهید آن را برای
شما توضیح بدهیم.

www.anticancerfund.org | www.esmo.org

سری راهنمای بیمار
ESMO / ACF بر اساس دستورالعمل های عمل بالینی ESMO

www.anticancerfund.org

www.esmo.org

لوسمی میلوییدی مزمن : راهنمایی برای بیماران

اطلاعات بیمار بر اساس راهنماهای طبابت بالینی ESMO

این راهنما برای بیماران توسط بنیاد Anticancer Fund جهت خدمت به بیماران گردآوری شده است، تا کمک به بیماران و خویشاوندان آن ها برای درک بهتر از طبیعت لوسومی میلوییدی مزمن (CML) و انتخاب بهترین گزینه درمانی موجود براساس انواع CML شود. توصیه می کنیم که بیماران با پزشک خودشان درباره این آزمایشات و درمان ها که نیاز برای نوع و مرحله بیماری آن ها است، گفت و گو کنند. اطلاعات پزشکی که در این جزو توصیف شده است براساس راهنماهای طبابت بالینی ESMO European Society for Medical Oncology (ESMO) برای درمان لوسومی میلوییدی مزمن می باشد.

این راهنما برای بیماران با همکاری ESMO تهیه شده است و تحت اجازه ESMO منتشر می شود. توسط پزشک نوشته شده و توسط دو انکولوژیست از ESMO شامل نویسنده برجسته راهنماهای طبابت بالینی برای پزشکان، مرور شده است. همچنین توسط نماینده هایی از گروه فعالین بیماران سرطانی ESMO مرور شده است.

برای اطلاعات بیشتر از بنیاد Anticancer Fund www.anticancerfund.org

برای اطلاعات بیشتر در ارتباط با European Society for Medical Oncology www.esmo.org

برای کلماتی که با ستاره مشخص شده اند، معنی در انتهای جزو آورده شده است.

فهرست مادر جات:

3	تعریف لوسمی میلوییدی مزمن
3	آیا لوسمی میلوییدی مزمن شایع است؟
4	عل ایجاد لوسمی میلوییدی مزمن چیست؟
6	چگونه لوسمی میلوییدی مزمن تشخیص داده می شود؟
8	برای دستیابی به بهترین درمان چه چیزی لازم است بدانیم؟
11	روش های درمانی کدام هستند؟
16	سپس چه اتفاقی می افتد؟
19	تعاریف واژگان دشوار

نویسندها :

Dr Holbrook E.K. Kohrt (Anticancer Fund), reviewed by Dr Gauthier Bouche (Anticancer Fund), Dr Svetlana Jezdic (ESMO), Dr Michele Baccarani (ESMO), Pr Martin Dreyling (ESMO) and Mr Jan Geissler (ESMO's Cancer Patient Working Group).

نسخه به روز شده (2013) تغییرات جزیی در اخرین نسخه راهنمای طبیعت بالینی ESMO را منعکس می کند. این به روز رسانی توسط دکتر Gauthier Bouche (Anticancer Fund) انجام شده و توسط دکتر Svetlana Jezdic (ESMO)، دکتر Martin Dreyling (ESMO) و پروفسور Michele Baccarani (ESMO) مرور شده است.

انجمن خون و سرطان ایران
IRANIAN SOCIETY OF MEDICAL ONCOLOGY AND HEMATOLOGY

متترجمین
دکتر نسیم ولی زاده
 فوق تخصص خون و سرطان بالغین

دکتر حامد اژدری
فلوی خون و سرطان بالغین

ویراستار
دکتر حامد اژدری

2 CML : راهنمایی برای بیماران - اطلاعات براساس راهنمایی طبیعت بالینی ESMO می باشد - 1.2013

این سند توسط Anticancer Fund با اجازه ESMO فراهم شده است.
اطلاعات این سند جایگزین یک مشاوره پزشکی نمی باشد. این سند برای استفاده شخصی بوده و اجازه تغییر، جایگزینی یا توزیع به هیچ وجهی بدون اجازه کتبی ESMO دارد.

تعريف لوسمی میلوییدی مزمن

لوسمی نوعی سرطان خون است. انواع مختلفی از لوسمی بسته به این که کدام سلول خونی درگیر شده است، وجود دارد. مزمن، پیشرفت اهسته و تدریجی را توصیف می‌کند و میلویید مشخص کننده رده میلوییدی است، که در آن سلول های نابالغ به طور معمول به گلبول های قرمز^{*}، گلبول های سفید^{*} و پلاکت^{*} تکامل می‌یابند. در لوسمی مزمن میلوییدی، مغز استخوان سلول های میلوییدی بسیاری تولید می‌کند که هرکدام در مراحل مختلف تکاملی قرار دارند، شامل گرانولوسیت های^{*} نابالغ، متامیلوسیت ها^{*} و میلوبلاست ها^{*} هستند. پلاکت ها^{*} و بازووفیل ها (سلول های میلوییدی متفاوت که در اصل مسئول آرژی هستند) در زمان تشخیص نیز، اغلب بیش از اندازه تولید شده اند. تولید بیش از حد سلول های میلوییدی در مغز استخوان سرانجام مانع از تولید طبیعی گلبول های قرمز شده که وظیفه انتقال اکسیژن به تمام سلول های بدن را داشته، همچنین تولید پلاکت ها^{*} نیز کاهش یا ترومبوسیتوپنی^{*} ایجاد می‌شود. پلاکت ها^{*} نقش مهمی در توقف خون ریزی بازی می‌کنند.

بیماران با لوسمی میلوییدی مزمن ممکن است در یک آزمایش روتین و یا بعد از مراجعه به خدمات پزشکی به دلیل کاهش انرژی، خستگی ناشی از کم خونی^{*}، یا خون ریزی، درد شکم^{*} و یا کبدی ناشی از کمبود پلاکت^{*}، تشخیص داده شوند. بزرگی طحال که اسپلنومگالی نامیده می‌شود، باعث ناراحتی در شکم^{*} و سمت چپ قفسه سینه، سیری زودرس و یا تغییر در الگوی احباب مزاج می‌شود. سایر نشانه های محتمل شامل تب، تنگی نفس و درد استخوان هستند. در زمان تشخیص، اکثر بیماران شمارش گلبول سفید^{*} (تعداد گلبول سفید^{*} که در خون در گردش است) بالاتر از حد نرمال دارند.

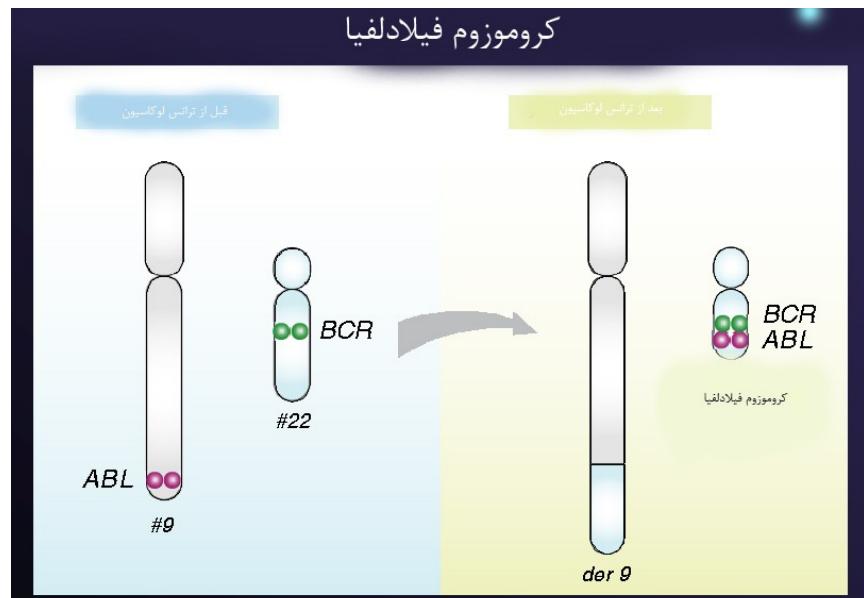
آیا لوسمی میلوییدی مزمن شایع است؟

در مقایسه با سرطان سینه در زنان یا پروستات در مردان، لوسمی میلوییدی مزمن شایع نیست. در اتحادیه اروپا، 1-2 مورد در هر 100 هزار فرد، سالیانه تشخیص داده می‌شوند. لوسمی میلوییدی مزمن در اطفال بسیار نادر است. شیوع آن با افزایش سن افزایش می‌یابد. میانگین سنی بیماران تشخیص داده شده برای لوسمی میلوییدی مزمن حدود 60 سال است. هیچ گونه تفاوتی در مناطق جغرافیایی در تشخیص بیماران جدید وجود ندارد.

علل ایجاد لوسمی میلوییدی مزمن چیست؟

امروزه، علت لوسمی میلوییدی مزمن نتیجه یک اختلال ژنتیکی است که در سلول های بنیادی خون انفاق می افتد. با این وجود، علت وقوع این اختلال مشخص نیست.

این اختلال ژنتیکی خاص یک نوتروکیبی غیر طبیعی محتوای ژنتیکی است. دو کروموزوم قسمت ژنی خود را با یکدیگر تبادل می کنند. این حالت ترانس لوکاسیون نام دارد. برای لوسمی میلوییدی مزمن، ژن های کروموزوم 9 با ژن های کروموزوم 22 جا به جا می شوند. ترانس لوکاسیون ژن (ABL*) بر روی کروموزوم 9 Abelson murine leukemia (ABL*) باعث تولید کروموزوم Breakpoint cluster region (BCR*) فیلادلفیا می شود (ترانس لوکاسیون 9 به 22)، که می تواند در 95% بیماران لوسمی میلوییدی مزمن در سلول های در گردش خون و یا سلول های مغز استخوان یافت شود.

کروموزوم فیلادلفیا یک آنزیم تیروزین کینازی* با تنظیم بر هم ریخته، را می سازد (آنژیم درون سلولی) که باعث رفتار غیر طبیعی سلول های درگیر می شود. این رفتارها شامل تشکیل سلول های جاودانه، افزایش تکثیر* سلول، و تکامل غیر طبیعی سلول می باشند.

فاکتورهای خطر* بسیار کمی برای لوسمی میلویید مزمن شناخته شده است که باعث افزایش شанс عود* ان هم می شوند، اما الزاماً باعث بروز لوسمی نمی شوند.

- تماس با پرتوتابی* با مقادیر بالا، می تواند خطر لوسمی میلوییدی مزمن را به همراه داشته باشد. بازماندگان حوادث بمب اتمی و نیروگاه هسته ایی، همچنین تکنسین های رادیولوژی قبل از سال 1950 (هنگامی که شیلد های محافظ برای اولین بار معرفی شدند)، در خطر افزایش یافته برای بروز لوسمی میلوییدی مزمن هستند.

GOOD SCIENCE
BETTER MEDICINE
BEST PRACTICE

- خطر بروز لوسی میلوییدی مزمن با سن افزایش می یابد ولی با افزایش سن جمعیت، این خطر در کل خیلی پایین است. لوسی میلوییدی مزمن اندکی در مردان بیشتر از زنان رخ می دهد.

افرادی که با حشره کش ها^{*} یا بنزن^{*}، در محل کار تماس دارند، در معرض افزایش متوسط خطر بروز لوسی میلوییدی مزمن هستند.

چگونه لوسمی میلوییدی مزمن تشخیص داده می شود؟

لوسمی میلوییدی مزمن می تواند در بیماران با نشانه ها یا نتایج ازمایشگاهی غیر طبیعی، در افراد با یا بدون علامت^{*} تشخیص داده شوند. نشانه ها و تظاهرات بالینی ممکن است شامل :

1. طحال بزرگ. بزرگی طحال به دلیل موقعیت ان در قسمت فوقانی چپ شکم^{*} باعث ناراحتی در شکم^{*} و دردی که به شانه چپ انتشار می یابد، سیری زودرس (ناتوانی در مصرف غذای کامل)، تغییر در الگوی احبابت مزاج (به علت انسداد روده ها)، گاهی افزایش وزن و احساس توده ایی که از سمت چپ قفسه سینه به درون شکم^{*} کشیده شده است، می شود.

2. خستگی. خستگی یک علامت شایع به دلیل کم خونی^{*} (کاهش شمارش سلول های قرمز خونی که اغلب با هماتوکریت^{*} یا سطح هموگلوبین^{*} پایین اندازه گیری می شود)، است. بیمارانی که از نظر فیزیکی فعل هستند، ممکن است تازمانی که کم خونی^{*} شدید نشده باشد، اشاره ایی به اثرات کم خونی^{*} نکنند.

3. خون ریزی. گاهی اوقات بیماران در ابتدا با شمارش پلاکت^{*} بالا مراجعه می کنند. بر عکس، تعداد پلاکت^{*} پایین به دلیل جایگزینی بافت مغز استخوان طبیعی با سلول های لوسمی می تواند دیده شود و منجر به کبودی زودرس، خون ریزی از بینی یا لثه ها، پتشی^{*} (لکه های قرمزی که بر سطح پوست ساق ها و مج پاها دیده می شوند) یا پورپورا (مجموعه ایی از پتشی ها^{*} که لکه های قرمز بزرگتری را شکل می دهند)، شود.

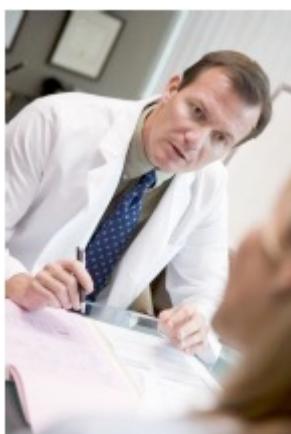
بیمارانی که نشانه های بالا را دارند، باید یک شمارش کامل سلول های خونی از نظر بررسی تولید سه نوع سلول خونی در مغز استخوان انجام دهند : (1) گلبول های سفید^{*} (2) گلبول های قرمز^{*} (3) پلاکت ها^{*}. گاهی اوقات اولین شک در یک لوسمی احتمالی، ممکن است تنها براساس یافته های آزمایشگاهی باشد. به علاوه، شمارش کامل سلولی، سلول های گلبول سفید^{*} و سلول های لوسمی که در خون در گردش هستند را مشخص می کند. افزایش تعداد گلبول های سفید در مراحل مختلف تکامل که در حال تکثیر^{*} در سرعت های غیرطبیعی بوده به همراه افزایش نامتناسب تعداد بازو فیل ها^{*}، در جریان خون دیده می شوند.

اگر شک به تشخیص لوسمی میلوییدی مزمن براساس نشانه ها و شمارش سلول های گلبول های سفید* وجود داشته باشد، یک نمونه مغز استخوان* گرفته می شود. در اکثر بیماران سلول های لوسمی که در شمارش کامل سلول های خونی یافت شده اند، می توانند نمونه کافی برای سنجش حضور کروموزوم* فیلادلفیا (ترانس لوکاسیون کروموزوم* 9 به 22 همان طور که در بالا بیان شد) فراهم آورند. کروموزوم فیلادلفیا را می توان با روش های مرسوم سیتوژنتیک* (آنالیز باندهای کروموزومی* سلول های مغز استخوان در متافاز*) یافت، اما روش های مولکولی شامل واکنش زنجیره ایی پلی مراز (PCR*)، روشی که در زیست شناسی مولکولی برای بزرگ کردن یک مجموعه یا تعداد کمی از مجموعه های قطعه ایی از DNA* به کار می رود و روش FISH* که یک روش سیتوژنتیک* برای یافتن وجود یا عدم وجود قطعه ایی از DNA* بر روی کروموزوم*، می باشند. در این بیماران، درمان ممکن است قبل از انجام نمونه گیری مغز استخوان* انجام شود.

نمونه گیری مغز استخوان* یک روش مختصری ناخوشایند است که حدود 15 دقیقه زمان می برد. بی حسی* موضعی برای این روش استفاده می شود و دردهای شدید حس نمی شود. این روش به پاتولوژیست* (پزشکی که برای تشخیص بیماری ها براساس شکل سلول ها یا بافت های زیر میکروسکوپ آموزش دیده است) اجازه می دهد که لوسمی میلوییدی مزمن را تشخیص دهد. پاتولوژیست* همچنین می تواند نوع لوسمی میلوییدی مزمن که بیمار مبتلا است و همچنین اختلالات ژنتیکی لوسمی را با مشاهده کروموزوم ها* با دقت، مشخص کند. روش های PCR* و FISH* روش هایی هستند که کروموزوم* فیلادلفیا را مشخص می کنند.

برای دستیابی به بهترین درمان چه چیزی لازم است بدانیم؟

پزشکان نیاز دارند که بسیاری از جنبه های بیمار و لوسیت را بدانند، تا بتوانند بر روی بهترین درمان تصمیم بگیرند.

اطلاعات مربوط به بیمار

- سابقه طبی بیمار
- نتایج معاینات بالینی^{*} توسط پزشک
- سلامت عمومی
-

مشخص کردن برای انجام پیوند مغز استخوان^{*}. قبل از پیشرفت درمان های هدفمند^{*} برای لوسیت میلوییدی مزمن، اولین خط درمان پیوند مغز استخوان^{*} بود. این روزها، بعضی از بیماران که لوسیت میلوییدی مزمن دارند، نیاز به پیوند مغز استخوان^{*} دارند، فقط در زمانی که به درمان های هدفمند پاسخ ندهند و بیماری آن ها پیشرفت کند نیاز به پیوند مغز استخوان^{*} دارند. پیوند مغز استخوان^{*}، استفاده از سلول های مغز استخوان سالم یک فرد دیگر برای جایگزینی با سلول های مغز استخوان خود فرد است. به منظور جلوگیری از آسیب سیستم ایمنی^{*} فرد دهنده به بدن فرد گیرنده (حالتی که بیماری پیوند^{*} علیه میزبان نامیده می شود)، باید مشخص شود که آیا فرد دهنده با گیرنده سازگار است. این کار با تعیین میزان شباهت پروتئین های^{*} خاصی به نام انتی ژن گلبول های سفید^{*} انسانی (HLA) بین بیمار و دهنده انجام می شود. از آن جایی که یافتن مغز استخوان سازگار ممکن است چند ماه طول بیانجامد، دانستن وضعیت ژنی فرد در طی زمان کمک کننده است. مشخص کردن وضعیت HLA برادران و خواهران فرد که می توانند اهدائندگان بالقوه باشند، باید انجام شود. اگر خواهران و برادران سازگار نبودند، اهدائندگان غیر خویشاوند غربال می شوند.

اطلاعات مربوط به لوسمی

• مرحله بندی، پیش آگهی* و طبقه بندی براساس خطر

برخلاف سایر سرطان‌ها، که در یک مکان رشد می‌کند (همانند سرطان سینه در درون سینه)، یا سرطان پروستات در درون پروستات) و منتشر می‌شود (متاستاز*، سلول‌های بدخیم در بیماران لوسمی در هنگام تشخیص به دلیل گردش طبیعی خون در سرتاسر بدن در نظر گرفته می‌شوند. به همین علت، پیش آگهی* براساس میزان گسترش بیماری در نظر گرفته نمی‌شود. مرحله بندی بیماری براساس فاز یا مرحله بیماری که شامل مزمن*، پیشروندۀ و بلاستیک* است، تعیین می‌شود. اکثر بیماران در مرحله مزمن تشخیص داده می‌شوند. بیمارانی در مرحله پیشروندۀ بیماری تشخیص داده می‌شوند، در صورتی که میزان بلاست* های ان‌ها بین 15-29% در خون یا مغز استخوان، بالاتر از 20% بازوویل* در خون، پلاکت‌ها* به شدت افزایش یافته باشند یا پایین باشند (ولی به دلیل درمان پایین نباشند)، یا یک اختلال کلونی سلولی علاوه بر کروموزوم* فیلادلفیا رخ داده باشد، تشخیص داده می‌شوند. پیشرفته ترین مرحله بیماری بلاستیک* است که بلاست* های مغز استخوان یا خون حداقد 30% شده است.

مرحله بلاستیک	مرحله پیشروندۀ	
≤ 30%	15-29%	سلول‌های بلاست*
/	< 20%	بازوویل‌ها*
/	< 100 هزار بدون درمان	شمارش پلاکت‌ها**
/	وجود دارد	CCA/Ph+
وجود دارد	/	درگیری خارج از مغز استخوان+

* در خون محیطی یا در مغز استخوان

Ph+ = اختلالات کلونی از کروموزوم* در سلول‌های

+ به استثنای کبد و طحال، شامل غدد لنفاوی*، پوست، دستگاه عصبی مرکزی (CNS*)، استخوان، و ریه.

بیماران در مرحله مزمن* در صورتی که درمان نشوند، در طی 3-5 سال وارد مرحله پیشروندۀ می‌شوند. بیمارانی که با مرحله پیشروندۀ تشخیص داده شده‌اند، میانگین بقای 4 الی 6 ماهه بدون درمان دارند. بقا در مرحله بلاستیک* در صورتی که درمان انجام نشود، به 2 الی 4 ماه کاهش می‌یابد.

پیش آگهی^{*} یک بیمار با ویژگی های بیمار (شامل درصد بازو فیل ها* و اندازه طحال) پیش بینی می شود. سیستم های امتیاز دهنده متعددی که از ویژگی های بیمار و بیماری استفاده می کنند، گسترش یافته است تا تخمینی از میزان پاسخ به درمان و میزان بقا را فراهم آورد. وقتی که از به روز ترین آن ها، سیستم EUTOS، استفاده می کنیم، میزان بقای عاری از پیشرفت 5 ساله بیماران با خطر کمتر نسبت به خطر بیشتر، بیشتر است (90% در مقابل 82%)، اما بقای کلی، اندکی نسبت به مردم عادی جامعه پایین تر است.

روش های درمانی کدام هستند؟

درمان باید در مراکزی که سابقه درمان لوسومی میلویید مزمن داشته و زیر ساخت های چند رشته ای^{*} کافی دارند، انجام شود. هر زمانی که امکان پذیر بود، درمان باید به شکل کارآزمایی های بالینی^{*} پیشنهاد شود.

درمان لوسومی میلویید مزمن به فرد بسته به مرحله ای که در زمان تشخیص قرار دارد، انجام می شود. برخلاف تومرهای توپر، جراحی و پرتو درمانی^{*} نقشی به طور معمول در مدیریت آن ندارند.

درمان مرحله مزمن^{*} لوسومی میلوییدی مزمن

جهش^{*} 9 به 22 ذکر شده، منجر به جهش^{*} در تیروزین کیناز می شود. امروزه، تمام بیماران باید ابتدا با یک مهار کننده تیروزین کیناز^{*} جهش یافته^{*} که همچنین تیروزین کیناز BCR-ABL^{*} نامیده می شود، درمان شوند. سایر عوامل شامل اینترفرون^{*} و هیدروکسی اوره^{*} نقش محدودی در خط اول درمان دارند. هیدروکسی اوره برای کاهش سریع شدت بیماری بیماران با بیماری سنگین و شمارش گلبول های سفید^{*} استفاده می شود. ایماتینیب^{*} نسل اول مهار کننده های خوراکی تیروزین کیناز^{*} است که میزان بقای کلی 8 ساله را در حدود 90% بیماران ایجاد می کند. دو مین نسل از مهار کننده های تیروزین کیناز، همانند دازاتینیب^{*} یا نیلوتینیب^{*} ممکن است برای بیماران با لوسومی میلوییدی مزمن در زمان تشخیص در نظر گرفته شوند. بیماران نباید ایماتینیب^{*}، دازاتینیب^{*} یا نیلوتینیب^{*} را به جز وارد شدن به یک کارآزمایی بالینی^{*} یا در موارد عوارض شدید، قطع کنند. این درمان ها نامحدود استفاده می شوند و قطع آن ها نشان داده شده که منجر به عود^{*} یا پیشرفت^{*} لوسومی میلوییدی مزمن می شود.

بعد از شروع درمان برای لوسومی مزمن میلوییدی، بیماران باید برای میزان پاسخ به درمان پایش شوند. سیر پایش پاسخ به درمان از آن جایی اهمیت دارد که آیا پاسخ کافی به دست می آید یا آیا درمان باید به مقادیر بالاتر و متفاوت تری تغییر یابد. از آن جایی که درمان نامحدود ادامه یافته و عود^{*} با قطع درمان در بسیاری از بیماران اتفاق می افتد، بسیار حیاتی است که بیماری به دقت پایش شود. پایش پیوسته نیاز است، حتی اگر پاسخ بهینه بوده است تا بتوان عودهای^{*} بالقوه را یافت و آن ها را درمان کرد. شاخص های پاسخ های خاص، از جمله بهینه، کم تر از بهینه و یا شکست درمان مشخص شده اند تا راهنمایی برای تغییر دارو یا افزایش مقادیر دارو باشند.

ارزیابی پاسخ بر اساس 3 سطح از پاسخ است : پاسخ خونی*، پاسخ سیتوژنتیک* و پاسخ مولکولی* که به صورت زیر شرح داده می شوند:

- پاسخ خونی* :
  - ارزیابی پاسخ خونی باید هر 2 هفته بعد از شروع درمان انجام شود و گلbulوں های سفید* و پلاکت ها* بررسی شوند.
  - یک پاسخ خونی* کامل مرتبط است با :
    - شمارش کل گلbulوں سفید* کمتر از 10 هزار
    - در بررسی گلbulوں های سفید هیچ گونه گرانولوسیت* نابالغ نبینیم و بازو فیل ها* کمتر از 5% باشند.
    - شمارش پلاکت ها* کمتر از 450 هزار باشد.
    - طحال قابل لمس نباشد.
- پاسخ سیتوژنتیک* :
  - سیتوژنتیک* باید 3 ، 6 ، 12 ، 18 ماه بعد از شروع درمان با مهار کننده تیروزین کیناز* بررسی شود تا یک پاسخ سیتوژنتیک کامل* بدست آید. سیتوژنتیک* باید حداقل هر 6 ماه ارزیابی شوند.
  - پاسخ سیتوژنتیک کامل* با عدم رویت کروموزوم* فیلادلفیا در بررسی مرحله متافاز کروموزومی* تقسیم سلول مشخص می شود.
  - پاسخ سیتوژنتیک* نسبی با وجود 1 الی 35% از کروموزوم* فیلادلفیا در مرحله متافاز تقسیم سلول مشخص می شود.
- پاسخ مولکولی* :
  - پایش پاسخ مولکولی* با PCR* انجام شده که اختلال BCR-ABL* را به صورت کمی می سنجد.
  - حداقل هر 3 ماه یکبار باید تا یک پاسخ مولکولی* عمدہ که بدست بباید، تکرار شود.
  - پاسخ مولکولی* عمدہ بوسیله نتایج تست PCR* که در آن BCR-ABL* کمتر از 0.1% واحد بین المللی یافت شود، تعریف می شود.
  - هنگامی که هر دو پاسخ سیتوژنتیک* و مولکولی به دست آمد، پایش سیتوژنتیک* باید هر 12 ماه انجام شده و هر 6 ماه یکبار تست PCR* برای پایش مولکولی انجام شود.
- بیمارانی که پاسخ بهینه می گیرند باید درمان را با ایماتینیب* یا نسل دوم مهار کننده تیروزین کینازی* که در حال دریافت آن هستند، ادامه دهند. این گروه بیماران باید فقط در کارآزمایی های بالینی* دارو را قطع کنند.

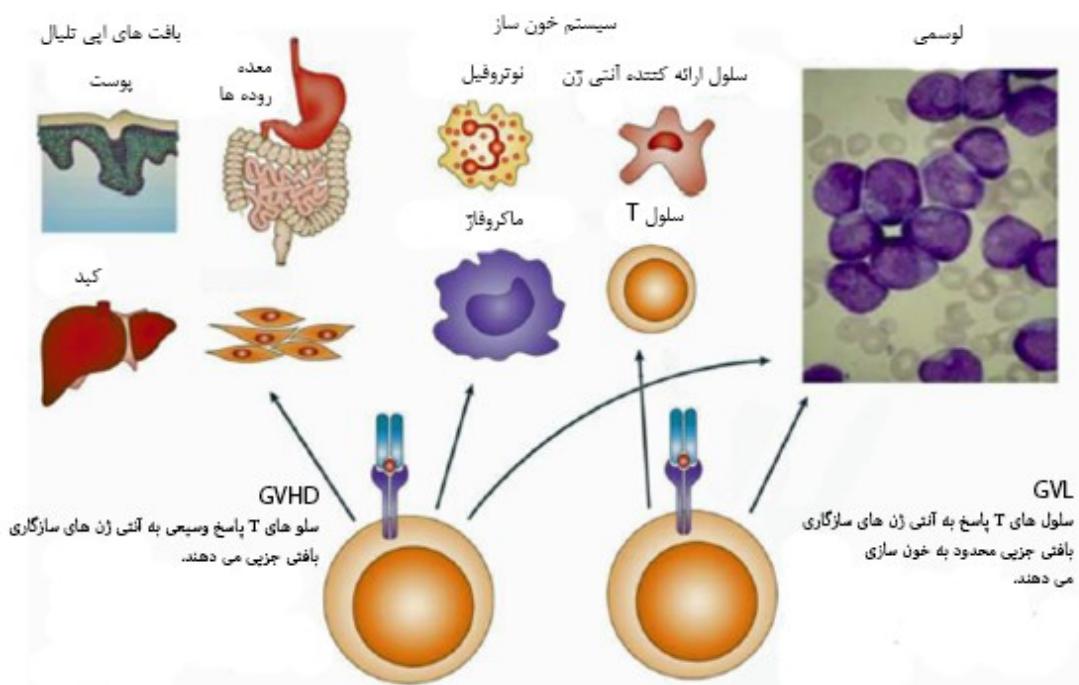
بیمارانی که فقط پاسخ کمتر از بهینه دارند می‌توان برای افزایش مقدار مصرف داروی مهار کننده تیروزین کینازی^{*} فعلی یا تغییر درمان، اگر ایماتینیب^{*} دریافت می‌کنند به نسل دومی از مهار کننده‌های تیروزین کینازی، در نظر گرفت.

بیمارانی که با مصرف ایماتینیب^{*} دچار شکست درمان شده‌اند، درمان باید به نسل دوم مهار کننده‌های تیروزین کینازی همانند دازاتینیب^{*} یا نیلوتینیب^{*} تغییر یابد. اخیراً، نسل دوم دیگری از این داروها (بوزاتینیب^{*}) در آمریکا تایید شده است. مهار کننده تیروزین کیناز^{*}، پوناتینیب^{*}، در آمریکا برای بیمارانی که نوعی جهش^{*} خاص به نام T315I دارند تایید شده است. نوع متفاوتی از دارو، اماستوکسین^{*} که به خانواده مهار کننده تیروزین کیناز^{*} تعلق ندارد، در آمریکا برای درمان لوسمی میلوییدی مزمونی تایید شده است که به درمان مهار کننده‌های تیروزین کینازی مقاوم است. افزایش مقدار مصرف ایماتینیب^{*} تاثیری در بیمارانی که بیماری در حال پیشرفت دارند، ندارد. توانایی دستیابی به پاسخ و مدت دوام پاسخ از جمله عوامل مهمی است که بیمار برای پیوند مغز استخوان^{*} در نظر گرفته می‌شود.

درمان مرحله پیشرونده یا بلاستیک^{*} لوسمی میلوییدی مزمون

در این مراحل، شواهد محدود به تصمیم گیری برای انتخاب بهترین درمان است. درمان با مهار کننده تیروزین کیناز^{*} می‌تواند در این بیماران که سابقه درمان با مهار کننده تیروزین کیناز^{*} ندارند، شروع شود. تغییر به مهار کننده تیروزین کیناز^{*} دیگر یا شیمی درمانی^{*} می‌تواند برای بیمارانی که سابقه دریافت یک مهار کننده تیروزین کیناز^{*} دارند، مد نظر قرار گیرد. با این وجود، این انتخاب‌های درمانی برای مدت زمان محدودی موثر هستند.

در این بیماران انجام دادن پیوند مغز استخوان^{*} الورژنیک به عنوان یک انتخاب معتبر بوده و باید مد نظر قرار گیرند. این روش انتقال سلول‌های بنیادی^{*} مغز استخوان یک فرد به بیمار است. گلبول‌های سفید^{*}، گلبول‌های قرمز^{*} و پلاکت‌های^{*} بیمار با سلول‌های دهنده جایگزین می‌شوند. سلول‌های دهنده همه به عنوان جزئی از سلول‌های خون فرد خواهند شد. سلول‌های دهنده، سلول‌های بیمار را به عنوان غریبیه شناخته که منجر به آسیب به سلول‌های خود بیمار می‌شود (بیماری پیوند علیه میزان شناخته می‌شود). بیماری پیوند علیه میزان، به طور معمول درگیری سلول‌های T^{*} که در پیوند وجود دارد^{*}، فرد دهنده است که به پوست، دستگاه گوارش(دهان، معده و روده) و کبد بیمار حمله می‌کند. این بافت‌ها آنتی‌ژن‌های^{*} سازگاری بافتی جزئی را بیان می‌کنند که هیچ گونه بررسی سازگاری بین دهنده و بیمار قبل از انجام پیوند، برخلاف آنتی‌ژن‌های اصلی، لازم به انجام ندارند. بیان این آنتی‌ژن‌های جزئی باعث می‌شود که به عنوان غریبیه شناخته شوند. در طی همین روند، سلول‌های دهنده، سلول‌های لوسمی بیمار را غریبیه تلقی کرده و به آن‌ها هم حمله می‌کنند که این به عنوان فایده اصلی انجام پیوند است (به عنوان پیوند علیه لوسمی شناخته می‌شود). پیوند مغز استخوان^{*} یک فرصت ایجاد می‌کند تا لوسمی کاملاً ریشه کن شود و بیمار علاج قطعی پیدا کند.

پیوند مغز استخوان^{*} آلوژن تنها راه علاج قطعی^{*} ثابت شده برای لوسمی میلوییدی مزمن در هر مرحله ایی از بیماری است. برای کنترل سرعت بیماری و دستیابی به پاسخ قبل از پیوند، بیماران باید برای کارآزمایی بالینی^{*}، نسل دوم مهار کننده تیروزین کینازی^{*} یا شیمی درمانی های^{*} مرسوم سمی^{*} سلولی در نظر گرفته شوند.

درمان بیماری مقاوم

بیماری می تواند مقاوم^{*} به درمان با مهار کننده تیروزین کیناز^{*} شود. بیماری مقاوم، زمانی بوجود می آید که بیماری بیمار پیشرفت کرده و منجر به جهش هایی^{*} در تیروزین کیناز BCR-ABL^{*} شود. مهم است که زمانی که بیماری پیشرفت می کند و درمان در مقداری مصرف دارو افزایش می یابد یا به تیروزین کیناز دیگری تغییر می کند، جهشی^{*} که منجر به مقاومت به درمان شده است، بررسی شود. در موارد نادر که انطباق یا متابولسیم دارو^{*} سوال برانگیز است، سطح داروی ایماتینیب^{*} می تواند در خون محیطی اندازه گیری شود. اگر سلول های لوسمی با جهشی^{*} خاص به نام T315I همراه بودند، بیمار باید با یک مهار کننده تیروزین کیناز^{*}، پوناتینیب^{*} درمان شود که فقط در آمریکا در این زمان مورد تایید قرار گرفته است.

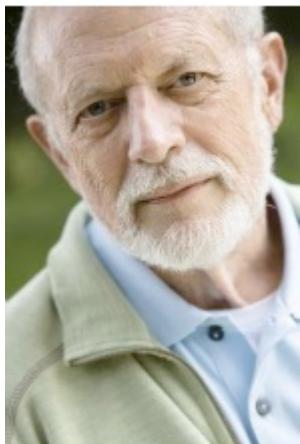
درمان بیمارانی که نمی توانند مهار کننده های تیروزین کیناز* را تحمل کنند

بیمارانی که عوارض جانبی شدیدی با نسل اول مهار کننده های تیروزین کینازی بر هم می زنند، همانند بثورات پوستی شدید، تورم شدید (همانند تورم ساق ها)، یا تجمع مایع در ریه ها، باید ابتدا با نسل دوم مهار کننده های تیروزین کیناز* درمان شوند. اکثر بیمارانی که نتوانند نسل اول مهار کننده های تیروزین کینازی را تحمل کنند، با موفقیت با نسل دوم مهار کننده های تیروزین کینازی بدون عوارض جانبی درمان می شوند. برای کاهش بروز عوارض جانبی، مقادیر مصرف نسل دوم مهار کننده های تیروزین کینازی را می توان بدون کاهش اثر بخشی آن ها*، کاهش داد. برای بیمارانی که نتوانند سه مهار کننده تیروزین کینازی* را تحمل کنند، یک درمان جدید به نام اماستوکسین* اخیراً مشخص شده است که موثر و قابل تحمل بوده است. در موارد نادری، بیمارانی که نتوانند هیچ مهار کننده تیروزین کینازی* را تحمل کنند، باید برای پیوند مغز استخوان* از خواهر و برادر یا دهندگان غیر خویشاوند در نظر گرفته شوند.

مدیریت نشانه های بیماری و عوارض جانبی درمان

لوسمی و درمان آن باعث عوارض جانبی شدید شامل اسهال، تهوع، استفراغ، ریزش مو، کاهش انرژی، اشتها، و عفونت شدید می شود. درمان های موثر برای این عوارض جانبی وجود دارد و بیماران می توانند انتظار داشته باشند که بعضی از مشکلات آن ها برطرف شود.

سپس چه اتفاقی می افتد؟

امروزه، بیماران با لوسمی میلوییدی مزمن، نیاز به درمان در طول زندگی با مهار کننده های تیروزین کینازی^{*} دارند. تحقیقات در حال پیشرفت است تا مشخص شود که آیا می توان درمان قطع شده یا به بیماران اجازه قطع دارو داده شود. هیچ گونه قطع درمانی خارج از کارآزمایی های بالینی^{*} توصیه نمی شود.

چرا و چگونه توسط باشد توسط پزشک پیگیری شوم؟

بعد از این که درمان آغاز شد، پزشکان یک برنامه پیگیری^{*} با اهداف زیر پیشنهاد می دهند :

- پیشرفت های احتمالی، عود^{*} یا بازگشت^{*} لوسمی را در سریع ترین زمان ممکن شناسایی کنند.
- عوارض جانبی درمان را شناسایی کرده و آن ها برطرف کنند.
- حمایت روانی و اطلاعاتی را برای بازگشت^{*} به زندگی عادی، فراهم کنند.

برنامه های پیگیری^{*} با پزشکان باید شامل :

- اخذ شرح حال، یافتن نشانه ها و انجام معاینه فیزیکی
- ارزیابی روتین شمارش سلول های خونی
- تکرار نمونه مغز استخوان، فقط در موارد شکست درمان یا در موارد کاهش پلاکت^{*} غیر قابل توجیه یا در مواردی که تست مولکولی قابل اعتمادی نمی توانند انجام دهد.

در حالت کلی، از سومین ماه شروع درمان، سیتوژنتیک^{*} هر 6 ماه تا زمانی که پاسخ کامل سیتوژنتیک^{*} بدست آمده و تایید شود، و تست PCR^{*} هر 3 ماه تا زمان پاسخ مولکولی^{*} غالباً^{*} باید انجام شود. هنگامی که پاسخ سیتوژنتیک^{*} کامل بدست آمد و تایید شد، انجام آزمایش سیتوژنتیک^{*} هر 12 ماه توصیه می شود، اما اگر آزمایش مولکولی در دسترس و قابل اعتمادی موجود است، لازم نمی باشد. هر زمانی پاسخ غالب مولکولی بدست آمد و تایید شد، انجام آزمایش مولکولی حداقل هر 6 ماه توصیه می شود. اگر بیمار بر اساس امتیاز دهی خطر، پر خطر بود یا پاسخ کمتر از انتظار به درمان داده بود، توصیه به انجام آزمایش های با فواصل کمتر می شود. غربال گری برای جهش های^{*} BCR-ABL^{*} باید فقط در مواردی از شکست درمان یا پاسخ کمتر از بهینه پیشنهاد شود.

بازگشت به زندگی عادی

دشوار است که با فکر این که لوسمی قابل بازگشت^{*} است زندگی کرد. از میان آن چیزی که امروزه می دانیم، هیچ راه مخصوصی برای کاهش میزان عود^{*} وجود ندارد. در نتیجه سرطان و درمان آن، بازگشت^{*} به زندگی عادی برای بعضی از مردم آسان نخواهد بود. سوالاتی مرتبط به تصویر بدی، وضعیت جنسی، خستگی، کار، احساسات یا کیفیت زندگی ممکن است برای شما مد نظر باشد. صحبت کردن این سوالات با خویشاوندان، دوستان، سایر بیماران یا پزشکان ممکن است کمک کننده باشد. حمایت از طرف نهاد های بیمار محور که پیشنهاداتی برای مثال در ارتباط با مدیریت عوارض درمان، همچنین خدمات اعصاب و روان، یا خطوط تلفنی تامین کننده اطلاعات، در بسیاری از کشورها وجود دارد.

چه میزان مصرف دارو من اهمیت دارد؟

فقط درمان هایی که به درستی مصرف شوند، کارآیی دارند. بسیار مهم است که همان گونه که دارو تجویز شده است، دارو مصرف کنید.

مطالعات نشان داده اند که انطباق بیماران با درمان در بیماران لوسمی میلووییدی مزمن بسیار متفاوت است، علل الخصوص وقتی با داروهای خوراکی در لوسمی میلووییدی مزمن درمان انجام می شود، این مسئولیت پذیری خود بیمار است که داروی تجویز شده را مصرف نماید. عدم تطابق - عمدی یا سهوی- می تواند اثرات مهمی بر موفقیت درمان و یا نگهداشتن پاسخ به درمان داشته باشد. مطالعات لوسمی میلووییدی مزمن ارتباط بسیار قوی بین میزان تطابق، میزان عود^{*} و میزان پاسخ و همچنین میزان بستری در بیمارستان، نشان داده اند. عدم مصرف یک قرص از ده قرص نشان داده است که بر روی میزان خاموش شدن^{*} بیماری اثرات مهمی داشته است.

اگر لوسمی پیشرفت کرد یا بازگشت چه می شود؟

اگر لوسمی پیشرفت کرد، همانند تغییر مرحله مزمن^{*} به مرحله پیشرونده یا مرحله بلاستیک^{*}، پیشرفت بیماری یا عود^{*} نامیده می شود. درمان بستگی به سن بیمار، درمان قبلی و امکان انجام پیوند مغز استخوان^{*}، دارد. توصیه های خاص برای درمان در هر مرحله ای بحث شده است.

بعد از بدست آمدن پاسخ با استفاده از یک نسل دوم مهار کننده های تیروزین کینازی^{*}، یک نمونه مغز استخوان در بیمارانی که در مرحله پیشرونده یا بلاستیک^{*} هستند یا آن هایی که جهش^{*} T315I دارند، توصیه می شود. اگر برادر یا خواهری یا دهنده غیر خویشاوندی یافتد شود، می توان پیوند مغز استخوان^{*} را به عنوان تنها شانس علاج پیشنهاد کرد. بیمارانی که بعد از پیوند مغز استخوان^{*} عود^{*} می کنند، معمولاً برای پیوند دوم در نظر گرفته نمی شوند. در عوض، تزریق لنفوسيت های دهنده^{*} با یک مهار کننده تیروزین کینازی^{*}، یا یک کارآزمایی بالینی^{*} گزینه های انتخابی برای بیمارانی هستند که بعد از پیوند مغز استخوان^{*} عود^{*} کرده اند، می باشد.

آیا باید کارآزمایی های بالینی را در نظر داشته باشم؟

با استفاده از درمان استاندارد در حال حاضر، شامل مهار کننده های تیروزین کینازی^{*}، پیش آگهی^{*} بیمارانی که تشخیص لوسمی میلوویدی مزمن داده می شوند، مطلوب است. در موارد نادری، بیماری علی رغم بهترین درمان های موجود پیشرفت می کند. در این موارد، پیش آگهی^{*} ضعیف است و درمان های جایگزین شامل کارآزمایی های بالینی^{*} باید در نظر گرفته شوند. به همین علت، پزشکان و دانشمندان در حال جستجوی داروهای جدید هستند. درمان های امیدوار کننده باید ابتدا در کارآزمایی های بالینی قبل از تایید و تجویز به همه بیماران، آزمایش شوند. این کارآزمایی های بالینی یک فرصت برای دریافت درمان جدید قبل از این که در عموم قابل دسترس باشند، محقق می سازد. از طرف دیگر، این درمان های جدید هم دارای خطراتی هستند چون عوارض جانبی نا شناخته ای دارند. به دلیل جنبه های مثبت و منفی کارآزمایی های بالینی، بسیار مهم است که تناسب کارآزمایی بالینی^{*} با خود را، با پزشک خود در میان بگذارید.

کجا می توانم یک گروه حمایتی از بیماران لوسمی مزمن میلوویدی را بیابم؟

گروه های مدافع بیماران^{*} می توانند به شما کمک کنند که با سایر بیماران با لوسمی میلوویدی مزمن در تماس باشید، اطلاعات بیشتری در ارتباط با بیماری خود بیاموزید، اطلاعات مفید را بدست اورید، پزشک دیگری برای نقطه نظری دیگر بیابید، یا مراکز بالینی که کارآزمایی های بالینی^{*} انجام می دهند، پیدا کنید. برای یافتن گروه در کشور خود، به شبکه گروه مدافع لوسمی میلوویدی مزمن در سایت <http://www.cmladvocates.net/members> مراجعه کنید.

تعاریف واژگان دشوار

شکم

قسمتی از بدن بین قفسه سینه و لگن. عضلات مربوط به این ناحیه حفره ای را که در برگیرنده معده، روده ها، کبد، طحال و پانکراس هستند را احاطه می کنند. به عنوان شکم شناخته می شود.

کم خونی

حالی که با کمبود گلوبول های قرمز* یا هموگلوبین* مشخص می شود. هموگلوبینی که آهن دارد، اکسیژن را از ریه ها به کل بدن انتقال می دهد. این روند در این حالت انجام نمی شود.

بیهوشی

وضعیت قابل برگشتی از عدم هوشیاری که در آن بیمار درد را حس نمی کند، رفلکس های طبیعی ندارد و به تحریکات کمتر پاسخ می دهد. با استفاده از بعضی مواد که بیهوش کننده شناخته می شوند، این حالت به صورت مصنوعی القا می شود. می تواند کامل یا ناقص باشد و به بیمار اجازه اعمال جراحی، همانند جمع آوری سلول ها از مغز استخوان را بدهد.

بدون علامت

در یک بیماری، عدم وجود نشانه ها، همانند درد یا تظاهرات بیماری و ناخوشی که فرد بیان می کند، است.

BCR-ABL

جایه جایی ژن (ABL) Abelson murine leukemia (ABL) بر روی کروموزوم^{*} 9 و breakpoint cluster region (BCR) بر روی کروموزوم^{*} 22 منجر به کروموزوم^{*} فیلادلفیا می شود (جایه جایی کروموزوم های^{*} 9 و 22 (t(9;22) که می تواند در 95% بیماران لوسمی میلوییدی مزمون از سلول های در گردش خون یا مغز استخوان، شناسایی شود. کروموزوم فیلادلفیا^{*} یک تیروزین کیناز (یک آنزیم درون سلول ها) با اختلال تنظیم را کد می کند که منجر به عدم مرگ طبیعی سلول ها می شود، افزایش تکثیر سلولی^{*} و تکامل غیر طبیعی سلولی می شود.

بنزن

ماده شیمیایی که به طرز گستردگی ای در صنایع شیمیایی استفاده شده و همچنین در دود سیگار، آلاندگی و سایل نقلیه و بخار گازوییل یافت می شود. تماس با بنزن ممکن است خطر ابتلا به لوسمی را افزایش دهد.

CML : راهنمایی برای بیماران - اطلاعات براساس راهنمایی طبیعت بالینی ESMO می باشد - V.2013.1

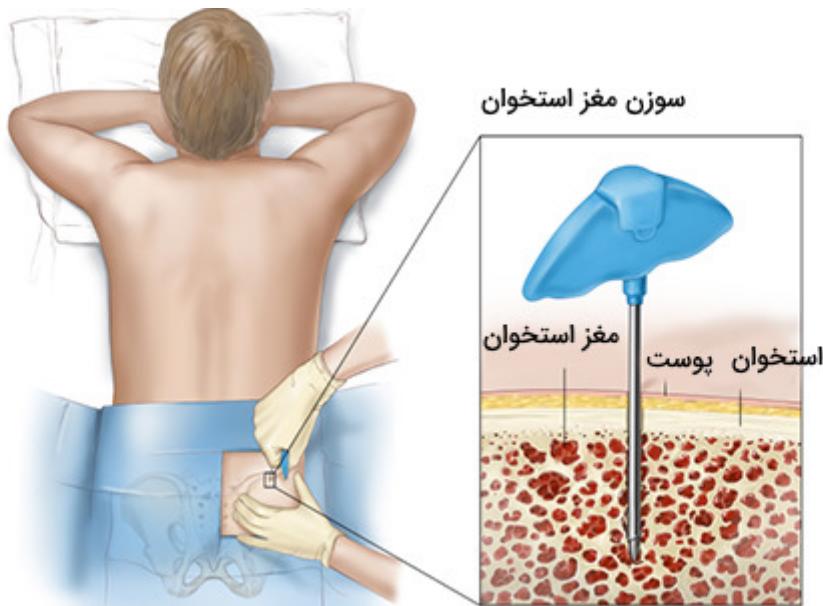
این سند توسط Anticancer Fund با اجازه ESMO فراهم شده است.
اطلاعات این سند جایگزین یک مشاوره پزشکی نمی باشد. این سند برای استفاده شخصی بوده و اجازه تغییر، جایگزینی یا توزیع به هیچ وجهی بدون اجازه کتبی ESMO و Anticancer Fund ندارد.

بلاست

سلول های لوسمی اعلب به عنوان بلاست^{*} نامیده می شوند چون آن ها بزرگتر از سلول های گلبول های سفید طبیعی که در گردش خون هستند، ظاهر می شوند. شکلی که بلاست^{*} به نظر می آید به پاتولوژیست^{*} سرنخی کمک کننده برای تشخیص نوع لوسمی که بیمار دارد، می دهد.

نمونه گیری مغز استخوان

روشی که در آن نونه کوچکی از استخوان با مغز استخوان درون آن، معمولاً از استخوان لگن، خارج می شود. قسمت کوچکی از پوست و استخوان زیرین آن با یک بی حس کننده، بی حس می شود. سپس یک سوزن پهن مخصوص به طرف استخوان فشار داده و چرخانده شده تا نمونه استخوان و مغز استخوان درون آن را جدا کند. این روش ممکن است همزمان با آسپیراسیون مغز استخوان انجام شود. سلول ها یا بافت های خارج شده بوسیله پاتولوژیست^{*} بررسی می شوند. پاتولوژیست^{*} بافت را در زیر میکروسکوپ مطالعه کرده، یا سایر آزمایشات را بر روی سلول ها یا بافت انجام می دهد. پاتولوژیست^{*} مشخص می کند که آیا مغز استخوان با لوسمی درگیر شده است یا نشده است.

آسپیراسیون و نمونه گیری مغز استخوان. بعد از بی حسی قسمت کوچکی از پوست، یک سوزن جمشیدی (یک سوزن دراز و توخالی) به درون استخوان لگن بیمار وارد می شود. نمونه های خون، استخوان و مغز استخوان برای بررسی زیر میکروسکوپ خارج می شوند.

پیوند مغز استخوان

یک روشی که مغز استخوانی که با مقادیر بسیار بالای داروهای شیمی درمانی* یا پرتوتابی* از بین رفته است، جایگزین می‌شود. پیوند ممکن است اтолوگ (مغز استخوان خود فرد قبل از درمان ذخیره می‌شود)، آلوژنیک (دهنده مغز استخوان کسی دیگر است) یا هم ژن (دهنده مغز استخوان قل همسان است)، باشد.

بوزاتینیب

دارویی که برای درمان لوسمی میلوییدی مزمن استفاده می‌شود. در بیمارانی که نمی‌توانند با درمان‌های دیگر درمان شده یا با آن‌ها بهبود نیافته‌اند، استفاده می‌شود. همچنین در درمان سایر سرطان‌ها مطالعه شده است. بوزاتینیب^{*} عملکرد BCR-ABL^{*} و سایر پروتئین‌ها^{*} را مهار می‌کند که باعث مهار سلول‌های سرطانی از رشد شده و ممکن است آن سلول‌های را از بین ببرد. نوعی از مهار کننده‌های تیروزین کینازی است.

دستگاه عصبی مرکزی

قسمتی از سیستم عصبی که شامل مغز و نخاع است.

شیمی درمانی

یک روش درمان سرطان که از داروهایی سلول‌های سرطان را از بین برده و یا رشد آن‌ها را محدود می‌کند. این داروها معمولاً به بیمار با تزریق آهسته به درون سیاهرگ تجویز شده و همچنین می‌تواند خوراکی یا با تزریق مستقیم به اندام یا با تزریق مستقیم به کبد بر حسب محل سرطان، تجویز شوند.

کروموزوم

ساختاری که ژن‌های را بیان می‌کند. ژن‌ها کدهای بدن برای خصوصیاتی همانند رنگ مو یا جنسیت هستند. سلول‌های انسانی 23 جفت کروموزوم^{*} دارند (مجموعاً 46 کروموزوم^{*}). سلول‌های سرطانی یا لوسمی اغلب یک اختلال کروموزومی^{*} دارند که تغییری در کروموزوم^{*}‌های آن‌ها همانند دو برابر شدن کروموزومی^{*} یعنی یک کروموزوم^{*} اضافه (47 کروموزوم^{*}، یا حذف کروموزومی^{*} یعنی از دست دادن یک کروموزوم^{*} (45 کروموزوم^{*}، می‌باشند. معکوس شدن کروموزومی^{*} یا ژنی هنگامی است که هیچ کروموزوم^{*} اضافه ایی حذف یا اضافه نشده باشد، اما در عوض قسمتی وارونه است.

مزمون

در مدتی طولانی. هنگامی که برای توصیف بیماری یا حالتی استفاده می شود، به این معنی است که برای مدت طولانی وجود داشته یا پیشرفت کرده است.

معاینه بالینی

معاینه بدن برای یافتن نشانه های بیماری

پاسخ بالینی

روشی برای توصیف پاسخ به درمان تجویز شده است. با تغییر در نشانه ها و علایمی که توسط بیماری ایجاد شده است، ارزیابی می شود.

کارآزمایی بالینی

مطالعه تحقیقاتی که با بیماران برای ارزیابی این که درمان جدید ایمن بوده و موثر است، می باشد. کارآزمایی های بالینی انجام می شوند تا اثرات داروها و همچنین درمان های غیر دارویی همانند رادیوتراپی یا جراحی و ترکیبی از درمان های مختلف را آزمایش کنند.

سی تی اسکن

نوعی از رادیوگرافی در آن ارگان ها بوسیله اشعه ایکس اسکن شده و نتایج بوسیله کامپیوتر ساخته شده تا تصاویری از قسمت های بدن ایجاد کند.

درمان شفابخش

درمانی که به بیمار با هدف ریشه کنی یا علاج بیماری داده می شود، برخلاف درمان تسکینی که اهداف آن کاهش علایم بیماری است.

سیتوژنتیک

مطالعه ژن ها و کروموزوم ها*. مطالعه تغییرات ژن ها و کروموزوم ها* می تواند مشخص کند که آیا سلول نرمال یا لوسمیک است. بعضی از انواع لوسمی ها اختلالات سیتوژنتیک* مشترک دارند (تغییرات به ژن ها یا کروموزوم ها*) که شبیه به یک اثر انگشت بوده و می تواند به پاتولوژیست* بگوید که کدام نوع لوسمی را بیمار دارد.

پاسخ سیتوژنتیک

روشی که توصیف از پاسخ به درمان می‌کند. برای لوسمی میلوییدی مزمن، برحسب کاهش سلول هایی که کروموزوم^{*} فیلادلفیا غیر نرمال در خون یا مغز استخوان دارند، ارزیابی می‌شود.

سمیت سلولی

سمی برای سلول ها.

دازاتینیب

دازاتینیب^{*} متعلق به گروهی از داروهای مهار کننده پروتئین^{*} کیناز است. این ترکیبات با مهار کردن بعضی از آنزیم ها که پروتئین^{*} کیناز نامیده می‌شوند، عمل می‌کنند. دازاتینیب^{*} عمدتاً با مهار پروتئین^{*} BCR-ABL کیناز^{*} عمل می‌کند. این آنزیم در سلول های لوسمی تولید می‌شود و باعث تکثیر آن ها خارج از کنترل می‌شود. با مهار کیناز BCR-ABL^{*}، و همچنین سایر کیناز ها، دازاتینیب^{*} کمک به کنترل گسترش سلول های لوسمی می‌شود.

DNA

مخفف دئوکسی ریبونوکلئیک اسید. DNA^{*}، به عنوان حامل اطلاعات ژنتیکی است.

متابولیسم دارو

فرآیندی که دارو بوسیله آنزیم های درون بدن شکسته شده، بنابراین می‌تواند توسط بدن استفاده شده و سپس دفع شود.

اثر

در طب، توانایی یک مداخله، برای مثال، یک دارو یا جراحی، برای تولید اثر مفید گفته می‌شود.

FISH

یک تکنیک که توسط پاتولوژیست ها^{*} برای یافتن تغییرات در ژن ها و کروموزوم ها^{*} استفاده می‌شود. تغییرات منحصر به فرد ژن ها یا کروموزوم ها^{*}، می‌تواند بوسیله FISH^{*} یافت شده و به پاتولوژیست^{*} کمک کند که کدام نوع لوسمی را بیمار دارد.

پیگیری

پایش سلامت بیمار در طی زمان بعد از درمان. این شامل پیگیری^{*} سلامت افرادی که در مطالعه بالینی یا کارآزمایی بالینی^{*} شرکت می‌کنند، برای یک دوره طولانی هم در طی مطالعه و هم بعد از اتمام مطالعه است.

پیوند

پوست سالم، استخوان یا سایر بافت‌هایی که از یک قسمت بدن گرفته شده و برای جایگزینی قسمت آسیب دیده یا بیماری که از قسمت دیگر بدن برداشته شده‌اند، استفاده می‌شود.

گرانولوسیت

نوعی سلول اینمی که گرانول (ذرات کوچک) هایی از آنزیم‌هایی دارد که در طی عفونت‌ها، واکنش‌های آلرژیک و آسم آزاد می‌شوند. نوتروفیل‌ها، اثوزینوفیل‌ها و بازووفیل‌ها گرانولوسیت^{*} هستند. یک گرانولوسیت^{*} نوعی از گلبول سفید^{*} است. همچنین سلول گلبول سفید^{*} گرانول دار، PMN و گلبول سفید^{*} با هسته چند شکلی نامیده می‌شود.

سطح هماتوکریت

میزان خونی که از سلول‌های گلبول‌های قرمز^{*} تشکیل شده است. با درصد بیان می‌شود.

پاسخ هماتولوژیک

روشی که برای توصیف پاسخ به درمان می‌باشد. در لوسمی میلوییدی مزمن، پاسخ هماتولوژیک^{*} زمانی کامل است (پاسخ هماتولوژیک^{*} کامل) که شمارش سلول‌های خونی به خصوص گلبول‌های سفید و پلاکت‌ها^{*} نرمال شده باشند و عدم وجود بلاست^{*} یا سلول‌های لوسمی در خون بیمار، نرمال شدن اندازه طحال و عدم وجود نشانه‌های لوسمی میلوییدی مزمن، دیده شود.

سطح هموگلوبین

اندازه گیری کمی پروتئین^{*} هموگلوبین در گلبول‌های قرمز است، به صورت وزن (گرم) حجمی از خون (دسی لیتر) بیان می‌شود. هموگلوبین اکسیژن را در سراسر بدن انتقال می‌دهد.

آنٹی ژن‌های سازگاری بافتی

پروتئین^{*} هایی که بر سطح تمام سلول‌های بدن قرار دارند. آن‌ها کمک می‌کنند که سیستم اینمی^{*} سلول‌های خودی را از اجسام خارجی افتراق دهد. آن‌ها در مقادیر فراوانی بر سطح گلبول‌های سفید وجود دارند. آن‌ها همچنین آنتی ژن لکوسیت خونی (HLA) نامیده می‌شوند.

هیدروکسی اوره

یک داروی ضد سرطان است که به خانواده ایی از داروها به نام آنتی متاپولیت ها تعلق دارد.

ایماتینیب

ایماتینیب^{*} یک مهار کننده پروتئین تیروزین کینازی است. به آن معنی است که بعضی از آنزیم های خاص که تیروزین کیناز نامیده می شوند، را مهار می کند. این آنزیم ها در بعضی از گیرنده های سطح سلول های سرطانی، شامل گیرنده هایی که در تقسیم سلول های خارج از کنترل دخیل هستند، یافت می شوند. با مهار این گیرنده ها، ایماتینیب^{*} کمک به کنترل تقسیم سلول می کند.

سیستم ایمنی

سیستم ایمنی^{*} یک سیستم بیولوژیکی از ساختارها و فرآیندهایی است که بدن را از بیماری ها محافظت با شناسایی و از بین بردن سلول های سرطانی و مهاجمین خارجی همانند ویروس ها و باکتری ها محافظت می کند.

اینترفرون

پروتئینی^{*} که بوسیله لنفوسيت ها ساخته شده و در ارتباط بین سلول های ایمنی دخیل است. یک تعديل کننده پاسخ بیولوژیکی (ماده ایی که می تواند پاسخ طبیعی بدن به عفونت ها یا سلول های تومر را ارتقا بخشد). چندین مورد از اینترفرون ها^{*}، شامل اینترفرون^{*} آلفا، بتا، و گاما وجود دارد. بدن به صورت نرمال این مواد را تولید می کند. آن ها همچنین در آزمایشگاه ها برای درمان سرطان و سایر بیماری ها ساخته می شوند.

گلبول سفید

لکوسيت اصطلاحی جایگزین برای گلبول سفید^{*} است. گلبول های سفید سلول های سیستم ایمنی^{*} هستند که در دفاع بدن در مقابل عفونت ها درگیر هستند.

گره لنفاوی

یک توده گرد بافت لنفاوی است که بوسیله کپسولی از بافت همبند احاطه شده است. غدد لنفاوی لنف را فیلتر کرده و لنفوسيت ها را ذخیره می کنند. آن ها در طی عروق لنفاوی قرار گرفته اند. همچنین غدد لنفاوی نامیده می شوند.

تزریق لنفوسیت

نوعی از درمان که در آن لنفوسیت ها از خون فرد دهنده به بیماری که قبلًا پیوند سلول بنیادی^{*} از همان دهنده شده است، داده می شود. لنفوسیت های دهنده سلول های باقی مانده سرطانی را از بین می برنند. تزریق لنفوسیتی^{*} برای درمان لوسومی میلوییدی مزمن که عود^{*} کرده و میلوم استفاده می شود. در درمان سایر انواع سرطان مطالعه شده است.

لنفوسیت نوعی از گلبول های سفید است که در سیستم ایمنی^{*} ضروری است. سه نوع اصلی لنفوسیت ها، سلول های T^{*}، سلول های B و سلول های کشنده طبیعی NK هستند که نقش خود را در سیستم ایمنی^{*} دارند.

متافاز

مرحله ایی از تقسیم سلولی که در آن کروموزوم های^{*} دو برابر شده در مرکز سلول آرایش می گیرند. سپس سلول به دو سلول با همان تعداد کروموزوم^{*} تقسیم می شود.

متاستاز

پخش سرطان از یک قسمت بدن به قسمت دیگر. یک تومر از سلول هایی ساخته شده است که پخش شده و تومر متاستاتیک یا متاستاز^{*} نامیده می شوند. تومر متاستاتیک سلول هایی دارد که شبیه به تومر اولیه هستند.

متامیلوسیت

نوعی از سلول های غیر بالغ گلبول های سفید هستند که از میلوبلاست ها^{*} منشا گرفته اند و به گروه خاصی از گلبول های سفید تکامل می یابند.

پاسخ مولکولی

روشی که برای پاسخ به درمان ارائه شده است. در لوسومی میلوییدی مزمن، بر منفی بودن آزمایش PCR^{*} (واکنش زنجیره ایی پلی مراز) دلالت دارد. این آزمایش انجام می شود تا عدم وجود سلول های لوسومی یا بلاست^{*} در خون، در جایی که آن قدر کمیاب هستند و بوسیله آزمایشات دیگر شناسایی نمی شوند، را تایید کند. PCR^{*} ماده ایی که توسط سلول های لوسومی تولید می شود را شناسایی می کند.

چند رشته ای

چندین زمینه از طبابت یا تخصص را شامل می شود. در طب، به عنوان ترکیبی از علم و تخصص متخصصین پزشکی و غیر پزشکی متفاوتی از رشته های مختلف، تعریف می شود.

جهش

تغییر در توالی بازهای آلی در DNA^{*} ای که ژن هارا می سازد. جهش ها^{*} در یک ژن الزاماً ژن را دائمی تغییر نمی دهند.

میلوبلاست

نوعی از سلول های غیر بالغ که در مغز استخوان وجود داشته و به گروهی از سلول های گلبول های سفید^{*} خاصی تکامل می پابند.

نیلوتینیب

نیلوتینیب^{*} به گروهی از داروها به نام مهار کننده های پروتئین^{*} کیناز تعلق دارند. این ترکیبات بوسیله مهار آنزیم هایی که پروتئین^{*} کیناز شناخته می شوند، عمل می کنند. نیلوتینیب^{*} با مهار کردن پروتئین^{*} کینازی که BCR-ABL^{*} نامیده می شود، عمل می کند. این آنزیم توسط سلول های لوسمی تولید می شود و منجر به تقسیم آن ها خارج از کنترل می شود. با مهار کیناز BCR-ABL^{*}، نیلوتینیب^{*} کمک به کنترل گسترش سلول های لوسمی می کند.

اماستوکسین

داروی ضد سرطان تحقیقاتی که مهار تشکیل پروتئین^{*} هایی می کند، به معنی آن است که باعث کاهش یا توقف رشد سلولی می شود.

پاتولوژیست

پزشکی که برای تشخیص بر اساس ظواهر سلول ها یا بافت ها در میکروسکوپ آموزش دیده است.

مدافع بیمار / گروه های مدافعان بیمار

فردی که کمک به بیمار می کند، با دیگران شامل پزشکان، شرکت های بیمه، کارمندان، مدیران سلامت و وکلا، کار می کند و تاثیراتی را بر سلامت بیمار دارد. مدافع بیمار^{*} کمک می کند تا مسائلی که مرتبط با مراقبت های بهداشتی، هزینه های درمانی و دوری از شغل که مرتبط با وضعیت پزشکی بیمار است، برطرف شوند. گروه های مدافعان سلامت سعی در بالا بردن آگاهی جامعه در ارتباط با اهمیت مسائل مهم سرطان، همانند نیاز به خدمات حمایتی سرطان، تحصیل و تحقیق را، دارند. این گروه ها فعالیت می کنند تا تغییری که باعث کمک به بیماران سرطان و خانواده آن ها می شود، را بوجود آورند.

پتشی

لکه قرمز یا بنفش بوسیله آسیب دیدگی مویرگ خونی ایجاد شده است.

PCR یا واکنش زنجیره ای پلی مراز

یک تکنیک برای مشخص کردن توالی که زن را کد می کند. پاتولوژیست ها^{*} از PCR^{*} استفاده می کنند تا جهش های^{*} منحصر به فرد (تغییر در توالی کد کننده) که اثر انگشتی برای بعضی از لوسمی ها هستند، را بیابند.

حشره کش ها

هر ماده ایی که برای کشتن حشرات و سایر آفات استفاده می شود.

کروموزوم فیلادلفیا

اختلالی در کروموزوم 22 که در آن قسمتی از کروموزوم 9 به آن منتقل شده است. سلول های مغز استخوانی که کروموزوم فیلادلفیا دارند، اغلب در لوسمی میلوییدی مزمن یافت می شوند.

پلاکت

تکه های سلولی کوچک که نقش اساسی در تشکیل لخته خونی ایفا می کنند. بیماران با شمارش پلاکتی^{*} پایین در خطر خون ریزی شدید هستند. بیماران با شمارش بالا در خطر لخته، تشکیل لخته که می تواند باعث انسداد عروق شده و منجر به سکته مغیزی یا سایر حالات شدید شده و می تواند خطر خون ریزی شدید بدلیل نقص عملکردی پلاکت^{*}، هستند.

پوناتینیب

دارویی که برای بیماران لوسمی میلوییدی مزمن و لوسمی لنفوبلاستیک^{*} حاد با کروموزوم^{*} فیلادلفیا مثبت، استفاده می شود. بعضی از اشکال لوسمی میلوییدی مزمن، آن هایی که جهش^{*} T315I دارند، مقاوم^{*} به درمان با سایر مهار کننده های تیروزین کینازی همانند ایماتینیب^{*} هستند. پوناتینیب^{*} برای درمان لوسمی میلوییدی مزمن با این جهش^{*} خاص استفاده می شود.

پیش آگهی

نتیجه مورد انتظار یا سیر یک بیماری، شانس بهبودی یا عود^{*}.

تکثیر سلولی

افزایش تعداد سلول ها در نتیجه رشد و تقسیم سلولی.

پروتئین

مواد مغذی اساسی که از اسید های آمینه ساخته شده اند. آن ها برای عملکرد بسیاری از موجودات زنده از جمله بدن انسان، ضروری هستند. آن ها مسئول انتقال و تبادل بین سلول ها، برای تغییرات شیمیایی و نگهداری ساختار سلول، هستند.

پرتوتابی

می تواند بوسیله انرژی که در فضای منشر می شود، تعریف شود. مثال هایی از پرتوتابی^{*} شامل اشعه فرابنفش، و اشعه ایکس که به طور شایع در طب استفاده می شوند.

درمان پرتوتابی

درمانی که در آن پرتوتابی^{*} در درمان سرطان استفاده شده و همیشه به مکانی خاص از سرطان تابانده می شود.

عود

سرطان یا بیماری (معمولًاً خود ایمن) که معمولاً بعد از دوره ایی از زمان که سرطان یا بیماری وجود نداشته یا قابل شناسایی نبوده است، بازگشته^{*} است. ممکن است در همان مکان به عنوان اصلی تومر (اولیه) یا در مکان دیگری در بدن ایجاد شود. همچنین بازگشت^{*} سرطان یا بیماری هم نامیده می شود.

سلول های گلبول های قرمز

فراگیرترین سلول خونی. همان ماده ایی است که باعث قرمز به نظر رسیدن خون می شود. نقش اصلی آن ها انتقال اکسیژن است.

بازگشت

بازگشت^{*} تظاهرات یک بیماری بعد از دوره ایی از بھبود. در سرطان، بازگشت^{*} بیماری بعد از خاموشی است.

خاموشی

کاهش یا محو شدن عالیم و نشانه های یک سرطان. در خاموشی نسبی، مقداری، اما نه همه، عالیم و نشانه های سرطان ناپدید و محو می شوند. در خاموشی کامل، تمام عالیم و نشانه های سرطان ناپدید می شوند، اگرچه ممکن است سرطان هنوز در بدن وجود داشته باشد.

مقاوم (به درمان)

در طب، توصیف بیماری یا حالتی می کند که به درمان پاسخ نمی دهد.

فاکتور خطر

چیزی که باعث شانس ابتلای بیماری را افزایش می دهد. بعضی از مثال های فاکتور های خطر * برای سرطان شامل سن، سابقه خانوادگی بعضی از سرطان ها، مصرف بعضی از محصولات دخانیات، در معرض پرتوتابی * بودن یا بعضی از مواد شیمیایی، عفونت با بعضی از ویروس ها یا باکتری ها و بعضی از تغییرات ژنتیک خاص، می باشند.

سلول بنیادی (خون)

سلول های بنیادی پتانسیل قابل توجهی برای تکامل و رشد به انواع مختلفی از سلول های بدن در ابتدای زندگی دارند. به علاوه، در بعضی از بافت ها آن ها به عنوان تنظیم سیستم ترمیم داخلی عمل می کنند، ضرورتاً تقسیم بی پایان شده تا جایگزین سلول ها تازمانی که فرد یا جاندار زنده است، شوند. هنگامی که سلول بنیادی * تقسیم می شود، هر سلول جدید خود پتانسیل باقی ماندن به عنوان سلول بنیادی * یا تبدیل به سلولی دیگر با عملکرد تخصصی، همانند سلول عضله، سلول گلبول قرمز، یا سلول مغزی دارد. سلول های بنیادی از سایر انواع سلول ها بوسیله دو شاخص مهم متمایز می شوند. اول، آن ها سلول ها نامشخصی هستند که می توانند خودشان را نوسازی توسط تقسیم سلول، گاهی اوقات بعد از مدت زمان طولانی از بی فعالیتی، کنند. دوم، در بعضی از شرایط فیزیولوژیکی و آزمایشگاهی، آن ها می توانند تبدیل به سلول های خاص ارگان یا بافتی با عملکردی خاص، بشوند. در بعضی از ارگان ها، همانند روده و مغز استخوان، سلول های بنیادی به طور منظم تقسیم می شوند تا بافت های آسیب دیده یا فرسوده را ترمیم یا جایگزین کنند.

سلول های T

نوعی از سلول های گلبول های سفید (لنفوسيت ها) که می تواند مشخص کند که آیا چیزی به بدن تعلق دارد یا ندارد. آن ها سلول های عفونی را از بین می برند. آن ها نقش مهمی در سیستم ایمنی * ایفا می کنند.

درمان هدفمند

نوعی از درمان که داروها یا ترکیبات دیگری همانند پادتن های مونوکلونال استفاده می کند که سلول های سرطانی خاص را شناسایی کرده و به آن ها حمله کند. درمان هدفمند * عوارض کمتری نسبت به سایر انواع درمان سرطان دارد.

تروموبوسیتوپنی یا کاهش پلاکت ها

وجود شمارش پلاکت^{*} پایین غیر نرمال در خون.

مهار کننده تیروزین کیناز

دارویی که با تبادل سلولی و رشد تداخل می کند و مانع از رشد تومر می شود. بعضی از مهار کننده های تیروزین کیناز در درمان سرطان استفاده می شوند.

راهنما های Anticancer Fund / ESMO برای بیماران به منظور کمک به بیماران ، بستگان و مراقبان آنها برای درک ماهیت انواع مختلف سرطان و ارزیابی بهترین گزینه های درمانی موجود تدوین شده است. اطلاعات پزشکی شرح داده شده در راهنمای بیماران براساس دستورالعمل های بالینی ESMO است ، که برای راهنمایی انکولوژیست ها در تشخیص ، پیگیری و درمان انواع مختلف سرطان تدوین شده است. این راهنمایان توسط Anticancer Fund در همکاری نزدیک با کارگروه راهنمای ESMO و کارگروه بیمار مبتلا به سرطان ESMO تهیه شده است.

برای اطلاعات بیشتر از سایت www.esmo.org و www.anticancerfund.org بازدید نمایید.

